

Grote rijkdom is onrecht

Redactioneel

Koen Raes
Hoofdredacteur

Terecht wordt armoede in onze samenleving moreel geproblematiseerd. Zij wordt gezien als een lot waarvoor de betrokkenen niet verantwoordelijk zijn. Zij is in strijd met humanistische levensidealen, met onze opvattingen van het goede leven, met de waardigheid van de mens. Armoede moet worden bestreden. In het nieuwste *Jaarboek Armoede en Sociale Uitsluiting* staat te lezen dat het aantal bestaansminimumtrekkers in ons land lichtjes is gedaald. Dat hoeft op zich geen indicator te zijn dat ook de armoede zou zijn verminderd, maar het toont toch aan dat onze systemen van sociale en bestaanszekerheid in de bestrijding van de absolute armoede niet helemaal ondoelmatig zijn. Tegelijk moet men echter vaststellen dat de relatieve armoede alsmat toeneemt, doordat de kloof tussen arm en rijk steeds groter wordt: wie rijk is wordt steeds rijker. De strijd tegen de armoede wordt zodoende dweilen met de kraan open. Daarom wordt het wellicht tijd om een centrale gedachte uit het linkse gedachtegoed te actualiseren: het bestrijden van overmatige rijkdom. Want armoede mag dan moreel problematisch zijn, rijkdom is dat evenzeer. Grote rijkdom kan al evenmin als grote armoede gezien worden als een kwestie van 'verdiens-te'. Ook zij is een kwestie van 'luck' (door afstamming, gokgeluk en de niet zelf gecreëerde voordelen van schaalvergroting) en heeft weinig vandoen met persoonlijke prestaties. Armoedebestrijding is een linkse zaak, rijkdombestrijding moet dat (terug) ook worden, want enorme rijkdomsverschillen leggen een wissel op de politieke democratie (één mens, één stem) en op de rechtsstaat (iedereen is gelijk voor de wet). Rijkdomsverschillen zijn immers onvermijdelijk ook machtsverschillen. Zij maken mensen ongelijk, zodat zij noch gelijk, noch als een

gelijke behandeld worden.

Wellicht is het niet erg 'paars' om hiermee vandaag op de proppen te komen, maar kan men nu werkelijk een maatschappelijk systeem rechtvaardigen waarin de ene mens een tienduizendvoudig groter beslag kan leggen op maatschappelijke goederen dan de andere mens? Wordt het geen tijd om niet alleen grote armoede, maar ook grote rijkdom als fundamenteel onrechtvaardig te bestempelen en om naast een armoedegrens ook een rijkdomgrens maatschappelijk vast te leggen? Door, bijvoorbeeld, een norm die stelt dat geen enkele persoon meer dan één miljard frank of 25 miljoen euro (teveel? te weinig?) persoonlijk vermogen mag hebben?

De concentratie van rijkdom in handen van enkelen kan op heel wat manieren worden tegengegaan. Door een vermogensbelasting, bijvoorbeeld; of door een 100% belasting op de winsten, gehaald uit kortstondige beurs-speculaties. Zo revolutionair is dit allemaal niet (indien dit al een verwijt mocht zijn): de New York Stock Exchange heeft die laatste

Wordt het geen tijd om niet alleen grote armoede, maar ook grote rijkdom als fundamenteel onrechtvaardig te bestempelen en om naast een armoedegrens ook een rijkdomgrens maatschappelijk vast te leggen?

maatregel ooit zelf voorgesteld vanuit de vaststelling dat dergelijke winsten het beursgebeuren destabiliseren en weinig te maken hebben met de uitgangspunten van het beleggen, terwijl een vermogensbelasting door heel wat economen verdedigd wordt. Maar rijkdombestrijding kan verder gaan dan de strijd tegen het casino-kapitalisme en voor een meer verantwoord ondernemerschap. Zij kan met name de strijd aanbinden tegen allerlei vormen van verkwisting die naast rijkdom vooral ook zware milieulasten creëren. Het gaat dan om

het tegengaan van de productie van volstrekt nutteloze goederen, de productie van overtoelinge goederen, de productie van immorele goederen en de inefficiënte productie van goe-

Macht corrupteert en absolute macht corrupteert absoluut. Maar ook rijkdom corrupteert en ook absolute rijkdom corrupteert absoluut.

deren. En zelfs de meest rechtse econoom zal moeten toegeven dat verkwisting fundamenteel onethisch is.

Toen Dirk Tieleman nog niet helemaal door het nieuwe VRT-denken was gekoloniseerd en nog enige afstand kon nemen van het nieuwe opportunistische credo van opiniemakers als Leo de Haes of Siegfried Bracke kon hij nog oprechte verontwaardiging betonen over de

arrogantie van jongelui die per dag tientallen miljoenen wisten binnenrijven door te 'spelen' op de beurs, zonder enige belangstelling voor het reële ondernemingsgebeuren, de werknemers en stakeholders. Aan dergelijke verontwaardiging moet meer ruimte worden gegeven. Niet uit afgunst tegenover de rijken, maar wel uit bekommernis om de vrijwaring van de grondslagen van onze sociale rechtsstaat. Macht corrupteert en absolute macht corrupteert absoluut. Maar ook rijkdom corrupteert en ook absolute rijkdom corrupteert absoluut.

In plaats van de rijken der aarde voortdurend als de nieuwe helden van dit tijdsgewricht voor te stellen, zouden we hen beter zien als parasieten die zich boven en tegen de maatschappelijke solidariteit opstellen, maar daar wel op allerhande manieren van profiteren.